

BISERICA ȘI ȘCOALA

12. SII. T

Revistă bisericească, școlară, literară și economică.

Apare odată în săptămână: Duminica :: Redacția și Ad-ția: Arad str. Eminescu 18 :: Telefon 266

ANUL XLIX. — N-RUL 33

ABONAMENTUL:
Pe un an 40 Lei :: Pe jumătate de an 20 Lei.

ARAD, 16 AUGUST 1925.

Puterile noastre și apostolatul.

Toți pedagogii mărturisesc, că trei factori decid soarta atât a indivizilor singuratici, cât și a neamurilor și anume: *Ereditatea, mediul și educațiunea.*

O ereditate, o moștenire fizică, sau morală nefericită are o putere groaznică, dânsa poate să distrugă oameni și popoare. Și la din contră nimic nu poate fi mai prețios pe aceasta lume, decât o ereditate bună, trupească și sufletească. Sunt oameni și familii cari dispun de o sănătate de fer moștenită dela strămoși și pe lângă acești oameni și familii trec toate morburile, cari decimează omenimea, fără nici un efect. Câți oameni ilustri, cari au moștenit dela părinții lor o sănătate șubredă nu au avut cea mai mizerabilă viață și iarăși câți oameni simpli au dus și duc o viață fericită fiindcă au moștenit dela părinții lor comoara neprețuibilă, care să cheamă sănătate.

Câte caractere admirabile nu găsești pe la marginile satelor și a mahalelor la oraș și câți oameni aleși nu dispun de caracter. În fond nu se pot admira unii și nu se pot condamna alții, fiindcă înclinările bune sau rele vin de departe dela strămoși și dela părinți.

Tot așa stăm și cu mediul și cu educațiunea. Viața de toate zilele ne arată că de multe ori cei mai răi oameni fac fapte bune și cei mai buni oameni fac fapte rele și josnice după cum este mediul în care trăesc și educația ce au primit-o.

Lucrurile acestea e bine să le știe și acei oameni cari doresc să deie nota de apreciere la acest apostolat.

Oameni în felul cum scrie la carte nu sunt. În realitate găsești oameni legați de interese de patimi ori de boale. Oameni absolut sănătoși și absolut liberi nu găsim.

Deci e firesc nu se pare că, așa cu pură însuflețire și cu mâinile goale nu te poți apuca de apostolat, ori dacă și te apuci ar însemna să-ți cheltuiești de geaba energia trupească și sufletească, și lumea ar rămânea tot așa cum a fost.

Nu e ușor de loc să tai toate firele de oțel cari țin legat pe creștin de cele pământești și apoi să-l duci liber la Hristos. Maestrul nemuritor Göethe zice: „E nebunie să crezi că poți să îndreptezi pe cei nebuni“. Privind sufletele omenești ca firele unui lan de grâu vezi multe metehne.

Sunt suflete gingașe, plâpânde cari nu așteaptă decât numai o vorbă bună și cuminte și apoi se deschid ca florile la razele soarelui. Sunt suflete cari se aseamănă cu un om rătăcit, cu un imens parc. Stă și privește și nu știe care e poteca bună care conduce în liber. E destul să se ivească un om bun să-i arate calea cea adevărată și omul numai decât urmează plin de mulțumire și stabilitate.

Apostolatul pentru aceste suflete este cea mai aleasă plăcere și tot odată cea mai elementară datorință a preoției. Dar să mergem cu un pas mai departe. Contingentului modest de suflete frumoase cari la prima bătaie în ușă se deschide îi urmează o ceată mai numeroasă și poate foarte numeroasă de suflete care poate cunoaște că e săracă cu duhul și ar avea lipsă de conducere, dar *mândria* de a nu-și da pe față goliciunea internă, o oprește să se lase modelată de apostoli cu duhul lui Hristos.

Și este mai ușor poate să cari cu furnicile, zidurile năprasnice ale unei cetăți mari și vechi decât să scoți din aceste suflete *mândria* rău înțeleasă.

Munca titanică a preoției de-a aduce lumea lui Hristos, aici se începe numai. Deci le punem întrebarea maiestrilor; în ale apostolatului, cum cred cari ar fi mijloacele cele mai potrivite de a prinde aceasta a doua categorie de suflete goale și mândre? Cum să dai lumină aceluia care o vede și totuși o tăgăduiește, cum să-l conduci la adevăr pe acela care poate îl recunoaște și totuși nu vrea să-l mărturisească. Ce să faci? Care ar fi metoda cea mai bună, să te aperi de aceste suflete ori să le ataci. Să ne luptăm cu ele, vor zice unii, iar alții vor întreba; de și ne luptăm cu ele dar cu ce rezultat? Înaintea ta este o stâncă și dacă vrei poți să dai cu pumnii întrânsa

până ți-i sfărâmi, dar stânca tot întreagă va rămânea.

Sufletele goale și mândre au fost acelea cari au dus pe cruce pe mântuitorul lumii iar pe apostolii și învățăceii lui la martiragiu.

Și tot aceste suflete goale și mândre au rămas în biserica creștină până azi, problema cea mai grea de deslegat.

Dacă mi-aduc bine aminte Domnul nostru Isus Hristos a spus ca, să-i chemăm frumos și dacă nu vor să ne asculte să-i lăsăm să ne fie nouă păgâni și vameși, având să-și deie socoteala despre fapta lor la *judcata din urmă* unde nu va fi fățarie, ci fieștecare de după faptele sale sau se va preamări, sau se va osândi. Cu toate acestea, ar fi foarte frumos dacă ucenicii de astăzi ai lui Hristos cu zelul și munca lor ar putea să facă altcum decât a făcut maistrul.

Și acum vine a treia categorie de suflete cu care are a face apostolatul nostru.

Aceasta categorie de suflete sau mai bine le zicem de oameni, sunt urmașii neguțătorilor de porumbi în curțile bisericeii. Pentru acești oameni biserica ori într'un fel, ori mai fin, mai grosolan, înseamnă posibilități de câștig de profit. Frământările, chinurile sufletești în legătură cu glasul bisericeii nu-i impoartă, ei șed în curțile sf. bisericeii și i-și văd de treburile lor omenești.

În punctul acesta cred că nu putem trece peste înțelepciunea Maistrului.

Domnul nostru Isus Hristos față de acești oameni, cum stă scris negru pe alb în Sfânta Evanghelie, a recurs la materia brută.

A împletit un biciu sănătos și aplicându-l la pielea neguțătorilor și-a restabilit dreptul de proprietate la cele sfinte din ziua de astăzi.

Este întrebare; apostolii din ziua de azi au curajul sfânt de a urma exemplul Mântuitorului lumii și a capului sfintei bisericeii de a restabili întru toate drepturile sfinte ale bisericeii?

Modesta concluzie din cele spuse până acum este apostolatul, *trebuie să facem, dar putem să-l facem numai în marginea puterilor noastre și ar fi de dorit ca mica putere ce o avem să o exercităm întreagă, fără frică de oameni și uitându-ne numai la Hristos și nu și la oameni.*

Dr. Ștefan Cioroianu,
protopop.

Conferența eparhială din Martie 1906.

IV.

— *Îndrumarea Preoției și a Învățătorimii la punctuală și conștientă împlinire a chemării și datorințelor oficiale și la viață de model, — și aceeași nu din frică de pedeapsă, ci din sentimentul de datorință.* —

Aceasta temă, a treia în ordinea de până aci a deliberărilor din conferență, a fost încredințată, pentru referare, Părintelui protosinelc atunci, iar azi Episcop Roman R. Ciorogariu. Tema, cum a fost fixată, avea să scoată la iveală și aceea, cum să ni-se familiarizeze Preoții și Dascălii cu „sentimentul de datorință”, cu „convingerea, că așa trebuie să urmeze tot însul care s'a angajat în serviciul bisericeii, — și să o facă aceasta din ambițiune nobilă de a corăspunde tot mai mult misiunii sale sublimă și alese”.

Raportorul, care eră și director pe atunci al seminarului teologic și al școlii normale, a făcut un larg și temeinic expozeu, — care se află deja între actele conferenței, și ar merita, cu încuviințarea P. Sf. Sale, să fie publicat în extenso. Și până atunci, reproduc aci esența lui, după cum îl concentrăm în procesul verbal al Conferenței.

Raportorul pleacă dela convingerea, că îndrumarea lucrurilor spre bine, cum se intenționează prin tema de sub întrebare, va putea să urmeze numai:

a) dacă în institutul diecezan se va pune toată grija pe interesele adevăratei educații a fiitorilor preoți și învățători și se vor crea toate condițiile morale și materiale pentru realizarea acestui scop, prin instrucție specială la nivel și prin disciplină cuvenită; — și:

b) dacă, făcându-se distincțiunea cuvenită între misiunea spirituală-pastorală și între misiunea administrativă a preotului, — prima, ca element alcătuitor, a doua ca element ordinator — va lua asupra sa și Consistorul misiunea de a face educația ulterioară și supraveghierea și conducerea modului de gândire și acțiune, atât a Clerului cât și al Învățătorimii.

Inchipul acesta se va întemeia fondul etic-moral al vieții particularilor din sânul Clerului și Dascălimii și se va rezolvî în mod norocos și problema vieții administrative bisericești.

Raportorul face apoi următoarele propuneri concrete:

1. Cu privire la institutul diecezan :

1. La primiriile în teologie, dar și în școala normală, să se țină cont: din ce case sunt și ce morală aduc cu sine doritorii de a intra în institut;

2. Educația să li-se facă numai imediat, — deci studiu privat să nu se mai admită la seminar;

3. Pentruca corpul profesoral să întrunească condițiile unui învățător bisericesc — *eminens eruditio, et sanctitas vitae* — acel corp didactic să fie ales după aptitudini speciale;

4. Pentruca studiul să fie complet și temeinic făcut să se angajeze puteri didactice suficiente la institut și să se acorde toate celelalte mijloace de învățământ; totodată, anii de studiu teologic să se sporească la patru, pentruca disciplinele sistematice și cele practice să-și aibă lărgământul lor.

II. Cu privire la *viața administrativă-bisericească*, raportorul, după ce tâlcuise în expunerea sa rosturile administrației *bisericești* pe fondul citatului biblic (Faptele Ap. VI. 2): „Nu este cu plăcere nouă, ca lăsând cuvântul lui Dumnezeu să slugim meselor“... *administrative* numai, face următoarele propuneri:

1. *Consistorul însuși să fie un tip plastic al împlinirii de datorințe și a vieții de model;*

2. Pe lângă referentul dela senatul strâns bisericesc al Consistorului să se angajeze un *referent al afacerilor spirituale*, care să îngrijască de provederea afacerilor spirituale din dieceză și să fie întru ajutor Arhierelui în slujba rugăciunii și a cuvântului. (Faptele Apost. VI. 2.)

În lipsa mijloacelor financiare, acum deocamdată: să se simplifice administrația, iar o seamă din problemele senatului bisericesc să se împartă între *asesorii onorari ai senatului*, ca fiecare asesor să primească ad honores *câte-un ram de referadă*, așa de ex.: ritualul, amvonul, literatura bisericească, misiunea internă (și să urmărească cu atenție, având să raporteze despre misiunea externă a altor confesiuni), politica bisericească ș. a. Un, atare referent să iee inițiative pentru reformele reclamate de situație, pentru educarea mai departe a Clerului pastoral în spiritul și pentru necesitățile bisericii.

3. Pe lângă referentul școlar dela masa verde a administrației să se institue și un revizor sau inspector școlar eparhial (s'a făcut, în anii de mai apoi; acum funcția nu mai e îndeplinită.)

4. Să se facă o nouă arondare a protopopiate-lor, în cercuri mai mici și mai ușoare de administrat, iar lângă fiecare protopop să se institue un capelan, care să fie de ajutor, ca protopopul să poată îmbrățișa și alte chestii în afară de cele administrative.

Terminată expunerea raportorului, *Episcopul-preșident* ridică cuvântul, constatând frumoasa expunere a raportorului, care aduce propuneri momentuoase. Deoarece ce însă propunerile aceste se țin de domeniul organizatoric, care iese din cadrele conferenței noastre, subliniază din nou intențiunea și stăruința laudabilă a raportorului, invită conferența să rămână între limitele demarcate prin natura întrunirii.

Revenind la intențiile ce le-a avut când a fixat aceasta temă, *Episcopul* crede, că *Preoțimea* și *Învățătorii* vor putea fi stimulați la împlinirea conștiințioasă, a datorințelor de oficiu și de viață, dacă, întâi de toate, *protopopii se vor face pe sine tot atâtea modele de împlinirea datorințelor*, și dacă în membrii Clerului, peste tot, ar intra spiritul de a-și reglementa el însuși pe membrii, cari se abat dela datoriile vieții și ale oficiului.

Raportorul subliniază din nou laturea *educativă*: formarea cu îngrijire a Clerului și *Dascălimei* și ca acestia, ieșiți odată în viață publică, să continue a rămâne sub povețele autorității bisericești eparhiale.

Protop. Gher. *Sêrb* e de părere ca, pe lângă reglementarea Clerului prin sine însuși în cazuri de devieri, să se sporească autoritatea a protopopilor prin o decentralizare oarecare, și de a li-se da oare cari autorizații și sub raport disciplinar.

Protop. C. *Lazar*: cere acelaș lucru, mai în concret în legătură cu funcțiunea disciplinară a scaunelor protopopești.

Conferența a fost de acord cu expunerile și mai ales

cu propunerile raportorului, iar pentru înfăptuirea desideratului cerut prin tema pusă în discuțiune, a luat *concluzul*:

„Mulțumind Tatălui, carele vrednici ne-a făcut pre noi spre împărțirea moștenirii sfinților întru lumină“ (Col. I. 12) și dorind să umblăm cu vrednicie după chemarea cu care suntem chemați (Efes. IV. 1);

pătrunși fiind de cuvintele Sfintei Scripturi: „Propovăduiește *cuvântul*, stai asupra cu vreme și fără de vreme, *mustră, ceartă îndeamnă* cu toată răbdarea și cu învățătura“ (II. Tim. IV. 1), și pătrunși și de ordinul Domnului (la Mat. XVIII.): „De va greși ție fratele tău, mergi și-l ceartă pe el între tine și între el singur; deci de te va ascultă ai dobândit pe fratele tău. Iar de nu te va ascultă, ia împreună cu tine încă pe unul sau pe doi, ca în gura a două sau trei mărturii să steie tot cuvântul. Iar de nu va ascultă pre ei, spune-l soborului, iar de nu va ascultă nici de sobor, să fie ție ca un păgân și vameș“;

ținând seama și de cuvântul Domnului, rostit și nouă (la Matei, V. 16): „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei *faptele voastre cele bune*, să mărească pre Tatăl vostru cel din Ceriuri“, — pentru că scris este și pentru noi (I. Tim. IV. 12): „...*fii pildă credincioșilor cu cuvântul, și cu viața*, cu dragostea, cu duhul, cu credința, cu curăția“;

tot astfel ținând seama și de învățătura Părinților vechi și sfinți ai bisericii, ca *Ioan Gură de Aur*, care zice: „*Aceasta e cea mai înaltă lege a Creștinismului: de a promovă binele obștesc. Prin legi și porunci numai, se poate ajunge totul în societatea civilă*; aici (în biserica) *însă nu așa*“, deoarece, după Sf. *Grigorie de Nazianz* „legea noastră ne prescrie a conduce întru slobozie și cu bunavoință“;

dar fiindcă în biserică s'a practicat, pe lângă mijloacele îndreptării frățești, încă și jurisdicțiune canonică și judecătorească în toate cazurile când n'a ajutat îndreptarea prin zlobozenie și cu bunavoință.

Conferența enunță, cu vot unanim și obligator pentru toți:

a) unul și fiește carele din noi, și toți împreună, să nizuim că pe cei căzuți dintre noi în greșeli să-i readucem la împlinirea conștiințioasă a datorințelor oficiului și de morală privată, prin îndemnări, mustrări și certări frățești, cu vreme și fără de vreme, cu toată răbdarea și cu învățătura, iar mai presus de toate prin puterea exemplului propriu, dându-ne pe noi, lor, pildă cu cuvântul și cu fapta;

b) *Abaterile mai grave ale preoților să se aducă și în scaunele protopopești*, unde să se discute, în prezența vinovatului cu scopul de a-l îndrepta. Votul și opinia scaunului protopopesesc să se înainteze Consistorului;

c) când inervenția scaunului protopesesc nu ar duce la dorita îndreptare, protopopul se autorizează să aplice pedepse în calea ordinei;

d) în cazuri extreme și grave, protopopul se autorizează să suspendeze preventiv, sub rezerva aprobării ulterioare a Consistorului.

*

După cum se vede din cele de până aici, raportorul prinsese chestiunea din laturea *educativă*, spre a ajunge la ceea ce în bunătațirii aparatului *administrativ* bisericesc. Se avea în vedere revizuirea și îmbunătățirea *conștiințelor* preoților și dascălilor — singurii slujbași ai vieții noastre publice pe atunci —

și totodată, se nizuia și la revizuirea și adaptarea aparatului administrativ bisericesc. Concluzul luat însă, se ferește de a încadra intenția raportorului, de a revizui și îmbunătăți lucrurile în mod *organic*, ci se restringe la simpla edificare frățească a Clerului și la câteva măsuri de ordin administrativ-disciplinar. La turea „organizatorică” n'a fost promovată la factorul legislativ al eparhiei, iar partea ceastalaltă, administrativă-disciplinară, n'a mai fost pusă în aplicare.

Și astfel, cu bunele intenții, din cari a plecat fixarea temei din chestiune, am rămas tot la punctul de unde crezusem că plecăm: *cu aceleași vechi conștiințe* preoțești și dascălești, cari — mai ales în cursul războiului — nu au putut fi premenite cu altele mai bine formate în cele două scoale diecezane, și *cu acelaș îngust aparat administrativ* — îngust în forme și în concepții — cu care ne-am ales până și azi. Căci dacă, de pildă, prin concluzul sinodal No. 91 din 1909 — ca un reflex al Desideratelor conferenței de care ne ocupăm — s'a sistemizat postul de al doilea asesor referent bisericesc, care s'ar fi putut ocupa de chestiuni și probleme cu adevărat bisericești, la 1916 acelaș sinod eparhial, printr'un concluz cam pieziș, *funcția de al doilea asesor referent bisericesc s'a sbârcit* până la proporțiile unei funcții de ordin exclusiv administrativ, în legătură d'abia cu fondul preoțesc, și nu cu problemele superioare bisericești, cari pasionau la 1906 și 1909.

Astfel, atât problema *edacativă: a formării de conștiințe nouă*, bine înprietenite cu „sentimentul de datorie”, cât și *laturea organizatorică*, a complectării și îmbunătățirii aparatului administrativ central al eparhiei — își așteaptă și azi, după 19 ani, o serioasă aprofundare și o nouă deslegare.

De altfel, văzând că din alta parte, mai competentă decât ce sunt eu după funcția mea de referent școlar, nu pornesc inițiativele așteptate de atâta vreme, la 1922 am făcut câteva propuneri în sinodul eparhial, cari au fost trimise Consistorului, pentru studiere. Studiarea și concretizarea mi-s'a cerut mie. Am urmat întocmai. Dar studiul meu nu a fost prezentat nici Consistorului și nici Sinodului eparhial nici până azi ¹⁾ ci trimis aiurea, unde nu eră reclamat.

Inchei cu o mărturisire: Conferența eparhială dela 1906, cu atâtea gânduri bune, pe cari le-a adus ea în discuție, a fost factorul care — începând din tinerețea mea — mi-a trezit criticele la adresa sistemului nostru administrativ, birocratizat.

De aproape două decenii stau sub puternica sugestie a acelei conferențe. Ea este mama obiecțiilor mele critice din atâtea și atâtea rânduri, când am scris despre necesitatea *altei* afirmări în viața noastră administrativă bisericească. Și simt și acum, când mă cred trecut mult peste jumătatea vieții mele, că nici odată nu voi putea scăpa din mregele acestor sugestii, atât de odioase și atât de puțin rentabile în vremea noastră supra încărcată — uneori și în Biserică — de utilitariști cu pungi pline.

Dr. Gh. Ciuhandu,
asesor consistorial.

¹⁾ De aceea l-am publicat, în *Rev. Teologică* din Sibiu, 1924, sub titlul: *Innapoi, la Apostolie!*

Omiletica practică: Predica-Catiheză

de Pr. CAIUS TURICU prof. la teol.

(Urmare).

Meditația, ființa și importanța ei.

Am spus în cele premerse, că predica catiheză își ia materialul ei din unitatea evanghelică. Urmează acum prelucrarea aceluși material astfel ca acela predat să aducă roade, ori mai precis ca învățătura să treacă dela minte prin simțire și voință în *fapte*. Noi știm doar din experiență că faptele sunt provocate tot *numai* de fapte. Activitatea e produsul unei acțiuni, nu numai a unei idei exprimate prin cuvinte sonore. În zadar s'a pus dialectica singură să nască predica, deageaba s'a pus arta în serviciul oratoriei religioase, ele au dat naștere predicelor-spărietori, ori în cel mai bun caz cuvântărilor frumoase din punct de vedere artistic. Ori mântuirea sufletească însăși fiind acțiune, ea se va efeptui prin activitate. Activitatea păstorului transplantată în auditori să producă acțiuni. — Care este dar aceea activitate a păstorului, agent al mântuirii și care este mijlocul prin ce se naște predica-catiheză iată două întrebări la cari avem să răspundem. Vom da un răspuns simplu: *Meditația*.

„*Meditatio nascit teologum*”! zicea un filozof creștin. Noi să localizăm astfel: *Meditația face pe păstorul sufletesc*. Să vedem de ce. Până atunci să luăm un caz concret din viața pastorală. Intrăm într'o fază nouă a anului bisericesc: a Triodului. Pentru mine aceasta are o deosebită însemnătate, vreau deci la Dumineca Vameșului și a Fariseului să vorbesc ceva. De ce mă voi apuca? De cărțile de predici ale străinilor? *Ce* îmi pot da acele? *Ce* îmi pot da mai mult ca unitatea evanghelică? *Voiu deschide deci Cartea Sfântă* căutând unitatea acelei zile. O găesc: Luca XVIII 9—15. Cetesc și recitesc textul. Caut să aprofundez înțelesul. Terminând cetitul rămân cu o impresie: rugăciunea. Mă întreb ce este ea? Intelectul îmi spune: O cerere. Sentimentul adaugă: Umilită. În acest moment sentimentul a și desemnat conturile umilinței în intern, un proces fiziologic se relievează și în extern iar voința pune în mișcare nervii cu mușchii. Mânile mi-se împreună spre piept, ochii mi-se ridică spre cer, se umezesc — o lacrimă. Genunchii slăbesc. Cad în genunchi și în acel moment printre buze iase o șoptă: Doamne iartă-mă pe mine, pă-

cătosul! Iată că dela *ideia* rugăciunii *am trecut la fapta* rugăciunii. Rugăciunea n'a mai rămas o noțiune din domeniul logicei ori cel mai bun caz al moralei, ci ea a trecut pe planul activității. Această *trecere din domeniul intelectual pe cel al faptelor* s'a făcut în urma unui întreg șir de acte psihice cari s'au făcut psiho-fizice să devie fizice. Energia care a pus în mișcare și a conlucrat la decurgerea acestui proces psiho-fizic este aceea ce am subliniat înainte fără a defini: *Meditația*.

Prin mijlocirea ei am trecut printr'un șir de emoții sufletești, cari au fost nevoite în urmă *să erupă* în faptă. Fapta, faptă naște, deci nu va fi greu să se nască și în auditor! Lucru principal: *Să fie în noi* înainte de toate, să fie ce transplanta în credincioși. Va trebui să conducem și pe ascultători prin'acel șir de emoții sufletești prin care am trecut noi, rezultatul va fi acelaș: Fapta.

De nu vom trece fiecare unitate evanghelică prin toate fibrele noastre sufletești și trupești, simțind și făcând — având conștiință că prin acel act s'a pus o piatră pentru templul ridicat sufletului meu: Mântuirea, înzadar va fi orice muncă și de orice natură a noastră căci la scop nu ducem! Singurul mijloc care îmi procură mie însumi mântuirea, cauzându-mi aceea stare sufletească ce naște fapta care este tot odată un mijloc unic pe care îl pot întrebuința întru ajungerea scopului meu ca păstor sufleteș: Mântuirea sufletelor credincioșilor — este meditația. O pot asemăna cu o sabie cu două tăișuri: Unul despică inima mea și celalalt deschide pe cea a ascultătorilor pregătind în ambele locuri calea pentru fapte ale mântuirii. Fără ea cuvintele mele rămân numai ecouri ce răsună în pustiu. În acest caz meditația este și piatra fundamentală pe care se ridică pilastrii și schelele cuvântării mele, ori să vorbim în termenii omleticii teoretice ea este într'un cuvânt: Invențiune, distribuțiune și sistemizare, ori în termenii omleticii practice ea dă *internul viu* al predicii catiheze, rămânând ca limbajul să împodobască în extern.

„*Meditați și învățați-vă să meditați*” — este strigătul meu repetit elevilor, strigăt tot așa de accentuat ca și „*Cetiți Scriptura să cunoașteți opera mântuirii!*” Două îndemnuri ce se întregesc atât de fericit în ce privește chemarea ta, o păstorule al sufletelor! Sa să vezi de ce:

Meditația te transpune în acele locuri pe cari le-a străbătut pe pământ El, Mântuitorul. Iar tu, păstorule sufletesc, ești *agent* al acestei Mântuirii. Mântuire propagă și împărți și tul

Cum poți să îndeplinești Mântuirea, dacă nu L-ai văzut pe El, cum o făcea, dacă nu ai trăit și tu scene din aceea Mântuire directă pe care a efeituit-o El, Cristos. Un drum ai pe care poți merge la El, — acesta este meditația. Prin ea îl vezi pe El în lucrare în activitate! Prin meditație și-se deslușeste din negura trecutului îndepărtat figura Lui luminoasă, cu ochii blânzi pururi udați de lacrimile iubirii de oameni. Te apropii de El, căci te atrage ființa Lui. Și auzi și mai bine vocea atrăgătoare ce te face și pe tine să-L tot ascuți urmându-L pretutindeni. Il urmezi pe El! Cutreeri cu El întreaga Galilee, treci în Iudeea și Samaria. Te urci și tu pe muntele Taborului, treci pe lângă lacul Ghenezaretului, întri cu el în Capernaum și Ierihon și te apropii cu ceata de Ierusalim ca să întrați la marginea cetății într'un foișor, să te pui și tu la masă acolo și să străbată și prin inima ta cuvintele Lui: „*Luaiți mâncăți căci acesta este trupul Meu și.. luați și beți sângele Meu, al legii celei nouă care pentru voi și pentru mulți se varsă, spre iertarea păcatelor*” — spre mântuire! Apoi ascultând și tu sfaturile de despărțire, te urci cu aceea ceată spre Ghetsimani de unde Il însoțești și tu tremurând și plângând în urletele mulțimei inconștiente la Anah, Caiafa, Pilat... Te repezi amenințător spre Petru în curtea arhierului Anah, când auzi că se lapadă de El în fața unor slujnice murdare. Iți muști buzele până la sânge și îți înclești unghiile în carne făcându-ți trupul tot rană și tu, când trebuie să vezi cum Il trag pe El cu ștreanguri sângeroase de bătăi pe cruce; când auzi cum scârție cuiul ruginit ce trece prin palma Lui desplicându-I vinele și oasele zdrobite! Te sbuciumi în întreaga ta ființă smulgându-ți părul cu acele femei în clipele cât chinue El pe cruce, ca om simțind și ca om desperând și El în acele momente. Odată cu catapetezma bisericii se despică și inima ta în două în clipa morții Lui trupești, ca și sufletul tău eliberat din carnea sa sângeroasă, să se pogoare împreună cu El în iad îngrijorându-te și mai mult de ce trebuie să vezi acolo. Sughiturile tale de plâns încetează, căci pământul se despică, și moarte pe moarte calcă. El se ridică viu ca buzele tale să nu se mai poată stăpâni, ci să strige din toată bucuria: Cristos a înviat, veniți să ne veselim popoarelor! Vei trece apoi chiar prin starea sufletului lui Toma, te vei minuna ca și Luca și Cleopa pe drum spre Emaus și vei trece prin toate emoțiile dela lacul Tiberiadei, din momentele înălțării și apoi va tremură — o păstorule sufletesc —

și inima ta la ziua cinzecimii și va încălzi și mintea ta flacăra ce te face să știi grăi în limbi ca toți să te înțeleagă și pe tine. — Așa vei fi activ și tu în aceea operă de mântuire de atunci și te vei ști face agent activ acelei de acum! Înțelegi dar acum de ce repetez cele două îndemnuri?! *Cele citite din Scriptură se fac vii prin meditație.* Cele citite ori cântate de preotul liturgisitor devin trăite de păstorul sufletesc!

Trăind atâtea și atâtea scene din opera de mântuire, nu va fi nici o mirare dacă întreaga ta viață primește un timbru nou, deosebit — *timbrul creștin*, marca creștină! Iată înțelesul adevărat al creștinizmului luminat prin lumina meditației. — Să trăim creștinește nu numai să zicem că suntem creștini. În acest mod începem a călca pe urmele atâtor creștini adevărați din epoca imediat ce urmă după înălțarea Domnului de pe pământ la cer. Începem a înțelege că *martiriul* acestora a fost direct o fericire pentru ei: Mântuirea lor. Mucenicii și eroii credinței nu-ți vor mai părea ca o ceată de fanatizați (psihologia masselor!), ci vei vedea în ei asociația sufletelor cari au trăit toate scenele mântuirii și pentru cari chinurile trupești nu sunt altele decât o ușurare a căii de a ajunge la adevărata fericire, culmea mântuirii: *Unire în El, Cristos Mântuitorul!*

Meditația ridică astfel pe păstorul sufletesc deasupra preocupărilor lundești, îl ridică de-asupra materiei brute și stricăcioase în sfera idealismului vecinic, de viață dădător: Lumea faptelor creștinești. Prin meditație păstorul sufletesc și-a găsit calea sa, și-a aflat menirea sa și trăiește chemarea sa. Păstorul sufletesc — preotul lui Cristos, adevăratul Preot!

(Cetește romanul lui Ch. M. Sheldon în traducerea lui Opreșan: Adevăratul preot sau ce ar face Isus?)

* * *

Să luăm acum importanța meditației obiectiv din punctul de vedere al predicii catiheze. — Îți aduci încă aminte, o predicatorule al predicii spărietoare ori al acelei frumoase, de ce mijloace te-ai folosit ca să faci aceea predică cu acele urmări? Așa-i că aveai naintea ta niște manuale anemice de predici fără viață. Ori cât răsfoiai ori cât combinai, nu te îndestulau. Dureri de cap te luau până ce puteai scoate câte ceva din acele izvoare seci. Nici prin minte nu-ți trecea că izvoarele acele străine cât de ușor pot fi înlocuite cu ceva propriu, original al tău: meditația ta. De aceea te prindeau fiori când trebuia să te pregătești pentru

vre-o predică, fiori pe cari îi duceai cu tine și îngrozeai cu ei pe ascultători. Acum du cu tine meditația. Atunci în toiul acelei munci oboșitoare uitai cu desăvârșire scopul, uitai cine ești și cui trebuie să vorbești și mai presus de toate pentru ce, acum aceasta nu se va mai întâmpla, căci meditația te ține strâns de scop: Mântuirea. Mântuire ai să predici. Predica ta are să cuprindă mici fragmente din Mântuire. Petricele din mozaic. Predica catihează luminează o scenă din mântuire în fapte, mijlocul ei este meditația. Urmează să se trateze meditația ca mijloc omiletic.

Aceasta urmează în capitolul ce vine.

(Va urmă.)

INFORMAȚIUNI.

Aviz școlar. Se aduce la cunoștința părinților și a elevilor *Scoalei normale ortodox române din Arad*, că *examele de corigență* se vor ține în zilele de 2—3 Septembrie, orele 8—12, 3—5.

Inscrierile se vor face în 4—7 Septembrie, orele 8—12, 3—5.

Cursurile în clasele II—VII. vor începe în 9 Septembrie.

Examele de admitere cu candidații pentru clasa I. se vor ține în 9—12 Septembrie.

Cursurile clasei I. încep în 15 Septembrie.

La înscrieri fiecare elev va plăti taxele școlare în suma de 120 Lei, precum și rata I. din taxa de întreținere în internat, dacă elevul e intern, în suma de 1500 Lei.

On. oficii parohiale sunt rugate a publica aceste dispoziții elevilor școlii noastre, domiciliati în parohiile ce-le administrează.

Direcțiunea școlii normale ort. rom. din Arad.

Aviz școlar. Se aduce la cunoștința celor interesați, că *examele cu studenții particulari dela Institutul teologic ort. rom. din Arad* se vor ține în zilele de 10 și 11 Septembrie, la orele 8 dim.

Examele de corigență și suplitorii vor avea loc în 15 și 16 Septembrie.

Inscrierile studenților, regulați și particulari se vor face în zilele de 17—19 Septembrie.

La înscrieri fiecare student va plăti taxele școlare în suma de 220 Lei, precum și rata I. (3000 Lei) din taxa de întreținere în seminar.

Cursurile încep în 21 Septembrie.

Direcțiunea Institutului teologic ort. rom. din Arad.

Nr. 471 T. 1925.

Aviz școlar. Se aduce la cunoștința părinților și a elevilor dela institutul Teologic și școala Normală diecezană, că Venerabilul Consistor prin rezoluția din 1 August a. c. Nr. 2179-1925, a stabilit taxele de întreținere în seminar și internatele școlii normale pentru anul școlar 1925/26 precum urmează:

1. Pentru studenți în teologie 8000 (opt mii) lei, anual, plățibili în trei rate anticipative la cassa Venerabilului Consistor și anume: 3000 lei la înscriere, 2500 lei la 1 Ianuarie 1926, și rata ultimă la 1 Aprilie.

2. Pentru elevii școlii Normale în 5500 (cincimii cincisute) lei, plățibili în patru rate anticipative, la cassa Venerabilului Consistor și anume, la înscriere 1500 lei, în 15 Noembrie 1500 lei, în 15 Ianuarie 1500 lei și rata ultimă 1000 lei în 1 Aprilie.

Taxele în alimente se sistează.

Cum însă bursele dela stat pentru elevii școlii Normale, primiți ca bursieri, fac 4200 lei, la an, restul de 1300 lei îl vor plăti în numerar la cassa Venerabilului Consistor, la începutul anului școlar, și elevii bursieri ai școlii noastre.

Onoratele oficii parohiale sunt rugate a aduce aceste dispoziții la cunoștința elevilor noștri din parohiile ce le administrează.

Arad, la 11 August 1925.

Dr. Teodor Botiș,
Director.

Episcop creștin sau maghiar? În 11 August maghiarimea din Cluj a sărbătorit cu fast deosebit iubileul de 90 ani, al episcopului unitar din Cluj, Iosif Ferencz.

Sărbătoritul între altele a spus: „Am și acela mângâiere că maghiar fiind din naștere, niciodată nu mi-am negat rassa și naționalitatea. Chiar ca maghiar, sunt copleșit de o mulțime de gânduri, cari așa zicând mă întristează, dar nu le amintesc aici, neavând loc politică!“ Am dori să știm ce gânduri l-au stăpânit pe venerabilul și veteranul episcop ca reprezentant al lui Hristos cu ocazia acestui iubileu.

Răspunsul ni-l dă prelatul popal Iosif Hirschler, care toastând la banchet, a sărutat mâna episcopului... antrinitar. Bietul Arle, ce păcat că nu s'a atins nici un Hirschler de mâna lui?!

Ziar în serviciul bisericii. Ziarul „Cuvântul“ din București, grupând în jurul său o pleiadă de forțe marcante pe terenul cugetării creștine, în numărul său din 10 August a. c. se ocupă pe larg de adunarea generală a secției Arad, a Asociației clerului „Andrei Șaguna“. Suntem bucuroși că putem înregistra știri ca și aceasta care nu este nici întâia, dar nici ultima la ziarul „Cuvântul“.

Comunismul și antisemitismul. Trăim în zodia agitațiilor continue. Legăm de inima fiecărui român bun să-și iubească țara prin muncă cinstită, căci suntem

pândiți de toate relele. Din prilejul ultimelor turburări antisemite dela Focșani s'a dovedit că biroul balcanic al internaționalei comuniste a lansat un apel pentru agitații antisemite. Biroul a văzut că avem armată bună, că țărani împrietăriți își iubesc țara și muncitorimea e nepregătită. Biroul internațional comunist din Viena a împrăștiat apeluri pentru a produce turburări și desordine!

Care și unde este propaganda creștină ce o punem noi în fața acestei primejdii??

Programul convenirii colegiale de 30 ani a absolvenților pedagogiului ort. rom. din Arad din anul școlar 1893/5, ce va avea loc la 15 August 1925 în sala festivă a școlii normale — Siminarul ped. teol. — din Arad.

1. Fiecare coleg va sosi la Arad în preseara de 15 August (Vineri seara în 14 Aug.). Cei sosiți mai curând vor aștepta în gară pe cei ce vor sosi mai târziu. Colegul Gheorgie Popoviciu din Arad va fi primul la gară, care va aștepta pe ceilalți. Semnul de cunoștință va fi o cocardă tricolor cu inscripția; „Pedagogii absolvenți din Arad anul 1894/5“, care se distribuie deodată cu acest program.

2. Adunați toți, ne vom retrage la locul ce-l va alege colegu Popoviciu, unde vom lua cina comună și vom petrece împreună 2—3 ore, istorisindu-ne în ordine alfabetică cele mai momentuoase întâmplări din viața de 30 ani dela părăsirea băncilor școlare. După acestea ne vom retrage la odihnă.

3. În 15 Aug. dimineața la 9^{1/2} ore ne vom prezenta în corpore la biserica catedrală ort. rom. din Arad, unde vom ascultă sfânta liturgie și un părăstas pentru colegii răposați.

4. După serviciul D-zeesc va urma ședință în sala festivă a institutului unde absolvasem, în care se va dresa un proces verbal comemorativ. La acest proces verbal va anexa fiecare coleg biografia sa. Sunt rugați D-nii colegi să aducă biografia cu sine gata. Se va ruga Direcțiunea școlii normale din Arad să păstreze acest proces verbal în archiva sa.

5. După ședință ne vom fotografa împreună.

6. Prânz comun.

Timișoara, la 28 Iulie 1925.

Gheorghe Caba

Iosif Popa
s. revizor școlar.

CONCURSE.

1659/1925.

Prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea catedrei de *Teologie Pastorală la Institutul teologic ort. român din Arad* devenită vacantă prin încetarea din viață a profesorului Romul Nestor.

Beneficiul împrunat cu acest post de prezent este: Salar de bază 2200 Lei lunar plus accesoriile. Salarul și accesoriile se vor plăti în întregime din bugetul Ministerului Cultelor și Artelor.

Cererile de concurs sunt a se înainta Consistorului ort. român din Arad în termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“ însoțite de următoarele acte:

1. Act de botez, dovedind că este de confesiune ort. română.

2. Atestat, că este doctor în Teologie.

3. Certificat despre serviciile anterioare dela terminarea studiilor universitare până azi.

4. Autobiografia pe scurt.

în Arad, din șed. cons. a Senatului bis. ținută în 7 August 1925.

Dr. Grigorie Gh. Comșa m. p.
Episcop.

—□—

1—3

În conformitate cu concluzul Ven. Consistor diecezan, de sub Nr. 562/925, să escrie *de nou* concurs pentru deplinirea definitivă a parohiei vacante **Hodiș**, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele parohiei sunt: 1. Uzufructul sesiunii parohiale, cu dreptul de pășunat. 2. Casă parohială cu intravilan și supraedificate. 3. Stolele legale. 4. Birul legal. 5. Intregirea salariului dela Stăt, pentru care însă parohia nu garantează.

Parohia e de cl. III-a. Alesul va solvi toate dă-rile publice, după beneficiul preoțesc va predica și va avea să catehizeze în școala primară din comună, fără altă remunerație din partea parohiei.

Reflectanții vor înainta concursul, — ajustate cu toate documentele prescrise și adresate Comitetului parohial din Hodiș — la Oficiul protopopesc ort. rom. din Ineu (jud. Arad) și pe lângă respectarea strictă a dispozițiilor cuprinsă în §. 33. din Regulamentul pentru parohii să va prezenta în sf. Biserică în vre-o Duminecă ori sârbătoare, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie.

Reflectanții din altă dieceză, — deodată cu cererea de a li-se da voia a se prezenta în biserică, — vor avea să dovedească, că au permisiunea Ven. Consistor diecezan, de a recurge la aceasta parohie.

Din ședința comitetului parohial ținută la 2 August 1925.

Ioan Popovici,
adm. par. președ. com. par.

Ioan Matei,
notarul com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia*, m. p. protopresbiter.

—□—

1—3

În conformitate cu ordinul Ven. Consistor No. 1619/1925 se publică concurs cu termen de **45 zile** dela prima apariție în „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea postului de capelen temporal cu dreptul de succesiune pe lângă parohul deficient *Valeriu Magdu* din **Ecica** (Ecka, jud. Torontal; Reg. S. H. S.). Parohia este de cl. I.

Venitele parohiei sunt:

1. Una sesiune parohială constătoare din **30** jugh. cad. pământ arător.

2. 250 dinari până la regularea definitivă a birului.

3. Stolele legale. — Casă parohială nu este.

Din venitele înșirate capelanul va beneficia jumătate având să supoarte toate dările publice după beneficiul său și să catehizeze la școlile primare din comună.

Dela reflectanți se cere cvalificațiune de clasa I. conform concluzului sinodului eparhial Nrul 84/1910.

Recursul ajustate regulamentul se vor adresa către comitetul parohial din Ecica și se vor înainta oficiului parohial din Sarcia, (Sarca, j. Torontal; Reg. S. H. S.) iar reflectanții, pe lângă abservarea strictă a §. 33 din Regulamentul pentru parohii se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică

din Ecica, ca să-și arate dexteritatea în cele rituale și oratorie. Concurenții din alte dieceze vor avea să producă act de legitimare dela Prea Sfinția Sa Di Episcop al Aradului, că pot recurge.

Din ședința comitetului parohial din Ecica, ținută la 30 Iulie 1925.

Iovan Magda m. p.
președinte.

Valeriu Ghilezan m. p.
notar.

În conțelegere cu: *Gherasim Andru* m. p.
adm. tractual.

1—6

Licitațiune minuendă.

Pentru darea în întreprindere a edificării biserici ort. rom. din filia *Munar*, în baza devizului de spese aprobat de Veneratul Consistor ort. rom. din Arad sub Nr. 2328/925, se va ținea concurs de licitație, cu oferte închise la 23 August a. c. orele 3 d. m. în școală.

Condițiunile sunt: 1. Prețul lucrărilor sunt stabilite în suma 1164.538 Lei.

2. Planul devizul de spese și celelalte condiții se pot vedea la oficiul parohial din Secusigiu.

3. Licitanții vor depune vadiul de 5% la epitropia parohială nainte de licitație.

4. Licitanții nu pot pretinde nici un fel de spese dela comuna bisericească pentru participare la licitație.

5. Spesele planului și a devizei, va cădea în sarcina întreprinzătorului care va prelua lucrul.

6. Comitetul parohial își rezervă dreptul de a încredința lucrările aceluia întreprinzător, în care va avea mai mare încredere.

Secusigiu, 4 August 1925.

Livius Rățiu,
cond. of. par. paroh ort. rom.

Licitațiune minuendă.

Pentru darea în întreprindere a renovării casei tractuale protopopești din B.-Comloș, în baza devizului de spese aprobat de Veneratul Consistor ort. rom. din Arad sub Nr. 1333/925, se va ținea licitație verbală la 25 August (Marți) a. c. d. m. la 3 ore, la oficiu protopresbiteral în B.-Comloș.

Condițiunile sunt: 1. Prețul strigării 77310 Lei.

2. Devizul de spese și celelalte condiții se pot vedea la epitropia tractuală în Secusigiu.

3. Licitanții vor depune vadiul de 5% la epitropia tractuală nainte de licitație.

4. Licitanții nu pot pretinde nici un fel de spese, dela epitropia tractuală pentru participarea la licitație.

5. Spesele planului și a devizei va cădea în sarcina întreprinzătorului, care va prelua lucrul.

6. Epitropia tractuală își rezervă dreptul, de a încredința lucrările aceluia întreprinzător, în care va avea mai mare încredere.

Secusigiu, 4 August 1925.

Livius Rățiu,
epitrop tractual, paroh ort. rom.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial

Censurat: **Prefectura Județului.**